

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI
PROKURATOR GENERALNY

Do druku nr 1205

Warszawa, dnia 22/07 2025 r.

1001-1.0280.122.2025

dot. RPW.9891.2025

RPW/25148/2025 – 1P

EZD RP KS
(BPW – III)
Data rejestracji: 2025 – 07 – 25
Data wpływu: 2025 – 07 – 25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SP-M.020.64.14.2025
Data wpływu 28. 07. 2025

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Stanawny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 26 marca 2025 r., wraz z którym przesłany został poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Prawo o prokuraturze (brak numeru druku sejmowego), przekazany na podstawie art. 34 ust. 3 Regulaminu Sejmu RP, uprzejmie informuję, że podzielić należy pogląd o potrzebie odmiennego niż obecnie uregulowania uprawnienia osób niebędących stronami do ustanowienia pełnomocnika w postępowaniu karnym. Jednak zaproponowane przez projektodawców rozwiązania obarczone są tak licznymi wadami, że projekt ten nie zasługuje na akceptację.

Projektodawcy proponują nowelizację art. 87 § 1 kpk poprzez przyznanie stronie innej niż oskarżony i osobie niebędącej stroną uprawnienia do ustanowienia pełnomocnika „i jego obecności na każdym etapie postępowania z jej udziałem”. Nie określają jednak na czym owa „obecność” miałaby polegać. Można przypuszczać, że intencją projektodawców było przyznanie pełnomocnikowi uprawnienia do wzięcia udziału w czynnościach procesowych przeprowadzanych z udziałem osoby, którą reprezentuje. Jednak „obecność” pełnomocnika „na każdym etapie postępowania” nie jest tożsama z takim uprawnieniem. Może bowiem oznaczać jedynie uprawnienie pełnomocnika strony innej niż oskarżony i osoby niebędącej stroną do podejmowania czynności procesowych na jej korzyść. Zauważyć należy, że wprowadzając zapis art. 301 kpk o treści: „Na żądanie podejrzanego należy przesłuchać go z udziałem

ustanowionego obrońcy. Niestawiennictwo obrońcy nie tamuje przesłuchania.”, ustawodawca uznał, że z samego faktu bycia obrońcą podejrzanego nie wynika uprawnienie do udziału w czynnościach procesowych z jego udziałem i w celu zagwarantowania takiego uprawnienia, konieczny jest odrębny przepis.

W projekcie nie określono, czy nieobecność pełnomocnika oznacza niemożność przeprowadzenia czynności procesowej z udziałem osoby, którą reprezentuje. Brak jest regulacji, które ograniczałyby możliwość reprezentowania przez tę samą osobę stron postępowania i osoby niebędącej stroną, co potencjalnie może być źródłem konfliktu interesów np. w przypadku, gdy ten sam podmiot (adwokat albo radca prawny) jest obrońcą oskarżonego i pełnomocnikiem świadka, który przesłuchiwany jest na okoliczność czynów zrzucanych temu oskarżonemu. Nie określono, czy pełnomocnik osoby niebędącej stroną ma prawo udziału w czynnościach, w toku których ujawniane są okoliczności objęte tajemnicami chronionymi prawem, a w szczególności informacje niejawne o klauzuli „ściśle tajne” i „tajne”.

Przepisy dotyczące wyłączenia oskarżyciela publicznego oraz prowadzącego postępowanie przygotowawcze zawarte są w art. 47 i 48 kpk i brak jest racjonalnego uzasadnienia, by umieszczać je w art. 87 kpk, regulującym udział pełnomocnika w postępowaniu, czy w art. 137 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 390 z późn. zm.) odnoszącym się do przewinień dyscyplinarnych prokuratora. Zaproponowane regulacje są przy tym zbędne i kazuistyczne, bowiem odnoszą się tylko do jednego rodzaju naruszenia prawa procesowego, jeżeli przybierze ono postać proponowaną w projekcie. Projekt nie przewiduje skutku w postaci wyłączenia prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w przypadku dokonania przez niego innych poważnych naruszeń przepisów regulujących prawidłowy bieg postępowania karnego.

Projektowane uzupełnienie art. 147 § 2b kpk o zdanie drugie o treści *„każdy uczestnik rozprawy ma prawo utrzymywać dźwięk i obraz za pomocą własnych urządzeń rejestrujących”* nie uwzględnia tego, że kwestia ta jest już obecnie uregulowana w art. 358 kpk, który stanowi, że *„Jeżeli nie przemawia przeciw temu względ na prawidłowość postępowania, sąd na wniosek strony wyraża zgodę na utrwalenie przez nią przebiegu rozprawy za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk.”*. Projektodawcy nie

przewidzieli usunięcia lub zmiany tego przepisu, co w przypadku, gdyby opiniowany projekt stał się obowiązującym prawem, powodowałoby wątpliwości co do wzajemnej relacji obu przepisów.

Projektodawcy proponują dodanie przepisu art. 147 § 2d kpk o treści: *„W przypadku określonym w pkt 3 w razie braku możliwości technicznych rejestracji obrazu i dźwięku, czynność musi być odroczone do czasu zapewnienia rejestracji obrazu i dźwięku.”*. Odwołanie w projektowanym przepisie do pkt. 3 jest nieprawidłowe, bowiem przepis nie zawiera takiego punktu. Prawdopodobnie dotyczyło ono § 2 pkt 3, zaproponowanego przez projektodawców, określającego obowiązek utrwalenia przesłuchania świadka lub biegłego za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk, gdy *„został złożony wniosek przez uczestnika czynności”*. Niedopuszczalność przeprowadzenia czynności w przypadku złożenia wniosku o rejestrację obrazu i dźwięku z jej przebiegu i równoczesnego braku możliwości technicznych, by wniosek ten zrealizować, prowadziłaby potencjalnie do poważnych, negatywnych i trudnych do zaakceptowania konsekwencji. Taka sytuacja mogłaby zaistnieć w razie prowadzenia w miejscu odległym od siedziby organu procesowego przesłuchań świadków, których nie można będzie powtórzyć, na przykład dlatego, że świadkowie mieszkają za granicą bądź stan ich zdrowia wykluczy możliwość powtórzenia czynności. Podobnie może być w przypadku przesłuchań świadków i biegłych w postępowaniu w niezbędnym zakresie, o którym mowa w art. 308 § 1 kpk, prowadzonych w miejscu nagłego zdarzenia, np. katastrofy. Nieprzeprowadzenie takich niezbędnych czynności jedynie z powodu przeszkód technicznych mogłoby znaczenie utrudniać, a niejednokrotnie udaremnić osiągnięcie celów postępowania karnego.

Dostrzec też trzeba niedopracowanie projektu pod względem redakcyjnym, mogące prowadzić do rozumienia przepisów w sposób odmienny od intencji projektodawców. Użyte w proponowanym brzmieniu art. 87 § 2 kpk słowa *„Osoba prowadząca czynność, która uniemożliwi obecność pełnomocnika (...)”* można rozumieć dwojako, również w ten sposób, że to czynność uniemożliwi obecność pełnomocnika. Taką czynnością może być np. czynność prowadzona z udziałem pełnomocnika w innym postępowaniu. Zaproponowane brzmienie art. 117 § 2 kpk o treści *„Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do pełnomocnika osoby niebędącej stroną,*

o której mowa w art. 87 § 1” prowadzić może do wątpliwości, do czego odnosi się sformułowanie „o której mowa w art. 87 § 1”, a więc czy do pełnomocnika osoby niebędącej stroną, czy do strony. Powołane słowa „o której mowa w art. 87 § 1” są przy tym zbędne dla nadania przepisowi treści zgodnej z intencjami projektodawców, bowiem pojęcie „osoba niebędąca stroną” nie wymaga definicji, a przepis art. 87 § 1 kpk w proponowanym brzmieniu takiej definicji nie zawiera.

Reasumując, stwierdzić należy, że kwestia uregulowania uprawnienia osoby niebędącej stroną do ustanowienia pełnomocnika w postępowaniu karnym powinna zostać uregulowana w sposób odmienny od obecnie obowiązującego, ale zaproponowany przez projektodawców sposób tej regulacji oraz pozostałe zapisy projektu nie zasługują na akceptację.

Łanę wyrazy szacunku,

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI
PROKURATOR GENERALNY
Adam Bodnar
Adam Bodnar